

Představení návrhů na památník odbojů a na rekonstrukci Rožtylského náměstí

V úterý 18.11.2008 od 18.00 se v kině Sigma - KC Spořilov koná Debata o pomníku a Rožtylském náměstí, kterou pořádá Radnice MČ Praha 4. Rožtylské náměstí je hlavní dominantou a osou Spořilova a jeho podoba je pro naši čtvrť určující. Protože Spořilovské noviny podporují všechny iniciativy vedoucí k revitalizaci náměstí a rozšíření vojenského pietního místa o obnovený památník 1. odboje, přinášíme všechna stanoviska dosud zveřejněná ve Spořilovských novinách za poslední léta a především od živé diskuse o pomníku, která se konala v ZŠ Jižní 13.12.2007.

thr

Veřejná sbírka na obnovu památky úspěšně pokračuje

Jako mediální partner sbírky na obnovu památníku odbojů v Praze 4 - Spořilově přinášíme první dílčí výsledky uvedené akce.

V roce 90. výročí vzniku samostatného Československa se T.J. SOKOL Praha – Spořilov, Rožtyly a Asociace nositelů legionářských tradic obrátili na všechny občany a na významné představitele veřejných organizací, podniků, na známé osobnosti politického, kulturního a společenského života, na všechny vlastenecky cítící občany s žádostí o příspěvek na obnovu pomníku odbojů, který byl zničen nacisty v červnu roku 1940.

Obnova pomníku má připomínat zejména mladé generaci slavnou tradici, hrdinství a oběti padlých hrdinů v boji za svobodu a samostatnost demokratického Československa.

SEZNAM DÁRCŮ – za období 07. 05. až 31. 10. 2008: I. ANLET, sbírkový účet vedený u ČSOB a.s., č.ú. 208934451/0300 (14 dárců)

Tomáš Sabolčák 100,-, Ing. Bohumil Černík 1 000,-, Ing.Pavel Brada 300,-, 54. ZO ČSBS Spořilov 3 000,-, Milan a Beatrice Daňkovi 2 000,-, Libuše Šorejsová 200,-, Ing. Vladimír Prchlík 5 000,-, Nadace odkazu TGM 50 000,-, JUDr. Jiří Stelovský 1 000,-, neznámý dárcce 100,-, Eva Königová 1 445,-, Dr.Václav Exner 500,-, TV Sokol München 2 400,-, Ing. David Kafka 2 000,-. Stav ke dni 31. 10. 2008 - 69 045,- Kč

II. Sběrací listiny T.J. SOKOL Praha - Spořilov, Rožtyly: SL č. 001/2008 (31 dárců)

Stanislav Grepl 300,-, Olga Nováková 100,-, Květoslav Kozderka 100,-, Marie Švecová 100,-, Miloslava Vízková 50,-, Zdeněk Jeřábek 200,-, Cymbrylová 30, , Vladimír Štěpán 100,-, Štěrbáčková 800,-, Činčerová 100,-, Milena Dekastelová 50,-, Albína Bedrníčková 50,-, Homola 20,-, Špetková 40,-, Milena Secká 200,-, Jitka Kosová 50,-, Švestková 30,-, Holečková 30,-, Machová 40,-, Fabiánová 10,-, Šrámková 30,-, Andělová 30,-, Žižková 10,-, Petřelková 10,-, Hužerová 10,-, Trnková 10,-, Kunstová 10,-, Karabcová 10,-, Komancová 75,-, Šikolová 75,-, Dutnarová 200,-.

Stav ke dni 31 . 10. 2008 2 870,- Kč

SL č. 002/2008: (27 dárců)

Josef Slanina 500,-, Dagmar Tesáková 200,-, Hana Vrbová 500,-, Ivana Drbalová 200,-, Arnošt Kopal 200,-, Libuše Šorejsová 100,-, Anna Kočková 100,-, Ing. Jaroslav Zahálka 100,-, J. Nehasilová 50,-, Jiřina Novotná 100,-, Čechurová 50,-, Helebrandová 50,-, Emilie Neumannová 100,-, Cízová 20,-, Sládková 100,-, Koldovský 20,-, Sejková 50,-, Zofková 50,-, Nechvátalová 50,-, Dagmar Vychodilová 50,-, Jiřina Potměšilová 50,-, Věra Rozmajzlová 200,-, Alena Charvátová 200,-, Marie Kůstková – Kulhánková 100,-, Marie Sklenářová – Němcová 500,-, Tumpach 200,-, Krbušková 200,-

Stav ke dni 31. 10. 2008 4 040,- Kč

Veřejná sbírka c e l k e m 75 955,- Kč

VŠEM VÁŽENÝM DÁRCŮM UPŘÍMNÝ DÍK!

Sbírka na obnovu památníku odbojů na Spořilově úspěšně pokračuje.

ANLET, T.J. SOKOL PRAHA – SPOŘILOV

Forma budoucího památníku je jedna věc, ale důležitější je jeho obsah a sdělení

Setkání v Sigmě organizuje Radnice Prahy 4 a navazuje na veřejnou schůzi z loňského 13. prosince, konanou ve škole Jižní k tématu znovuvztyčení pomníku Zborovským hrdinům na místě dnešního pietního místa a pohřebiště padlých z Květnového povstání v r. 1945.

Jedním ze závěrů této schůze bylo většinové odmítnutí reinstalace bronzové sochy Zborováka, nebo jeho modifikací, do tohoto prostoru s tím, že budou zásadně zformulována a pojmenována jednotlivá témata našich dějin a místních událostí, která mají být vzpomenua a uctěna. Celek pak věněn do sadové kompozice náměstí. Zvláštní zřetel, bude věnován obětem z řad místních obyvatel a čtyřem hrobům uprostřed náměstí – jako nedotknutelného odkazu a mementa.

Samotný budoucí Památník musí citlivě syntetizovat pojmenovaná témata piety a čitelným způsobem je prezentovat veřejnosti.

Umístění a forma budoucího památníku musí respektovat nejenom urbanizmus st. Spořilova, ale i celkovou sadovou kompozici náměstí s jeho výraznou, prostupnou hlavní osou a přirozenou dominantou kostela, a být

součástí této kompozice. Na tom se pak shodly všechny zúčastněné strany.

Zástupci radnice ústy jejího místostarosty, pana Mgr Václava Křištofa, přislíbili vypracování sadovnické studie na obnovu a využití parkových ploch na Roztylském náměstí a rámcové definování formy památníku.

Dále bylo přislíbeno její veřejné projednání a možnost zapracování zásadních připomínek z řad veřejnosti v dalším stupni projekce.

Tato studie je zpracována a bude Vám představena jejími zpracovateli. Zahnuje prostor celého náměstí dole od ul Zvolenská – Trenčínská (Policie ČR), náměstím vzhůru, přes čestné pohřebiště a ul. Hlavní až po průčelí kostela. Vedle obnovy zeleně, nového mobiliáře, vodního prvku ap. přináší návrh i nové kvality a náplně pro trávení volného času.

Jako podklad pro tuto studii byla také vypracována Inventarizace zeleně a na následných jednáních byl vymezen okruh nejcennějších stávajících stromů, které budou i v rámci rekonstrukce náměstí nedotknutelné a to včetně jejich kořenového prostoru.

V další části programu nadcházející veřejné schůze budou představeny a diskutovány různé varianty podoby budoucího Památníku. Také tyto návrhy představí jejich tvůrci.

Forma budoucího památníku je jedna věc, ale důležitější je jeho obsah a sdělení. Zatím je jisté, že památník se musí obracet ke Květnovému povstání a uctít zde pohřbené oběti. Do jaké míry pak má vzpomenout dalších obětí nacistické okupace a vůbec II. odboje?

Víme také, že zde byl v roce 1937 vztýčen a po okupaci zničen pomník zborovským hrdinům o jehož obnovu a připomenutí usilují zástupci Sokola Spořilov. Spolu s připomenutím významu bitvy u Zborova chtějí připomenout úlohu ČS legií pro vznik samostatného státu a odkazu I. republiky.

Začalo se tedy mluvit o památníku hrdinům I. a II. odboje. Objevují se však i další hlasy připomínající oběti a pronásledované spoluobčany komunistickým režimem - tzv. III. odboj.

Myslím, že zde je třeba podstoupit od tématu a zamyslet se nad posláním našeho budoucího památníku,

- má to být lokální památník obracející se hlavně k místním událostem a osudu místních lidí a pak na velmi konkrétních událostech a jednotlivých jménech zrcadlit a předávat historickou zkušenost a odkaz,
- nebo to má být památník obecnějšího a anonymnějšího záběru takzvaně například „třem odbojům“,
- nebo má snad přesahovat význam Spořilova?

Pro první variantu mluví spíše ti čtyři mrtví, ti nejsou anonymní, pocházeli odsud, měli či mají tu své rodiny. Ale patří sem i vzpomínka na legionářský pomník – i on na tomto místě zanechal svůj stopu.

Myslím, že od minulého setkání se udělalo hodně práce a dnešní pohledy na náměstí i památník již budou mnohem konkrétnější i poučenější. Myslím, že setkání bude zajímavé a jistě přinese i další názory a impulsy.

Na Spořilově 9.11.2008,

Ing. Jan Fischer

Hold našim hrdinům

Vážené přátelé, dámy a pánové, sestry a bratři!

V jubilejním roce 90. výročí založení Československé republiky jako samostatného, svobodného a demokratického státu Čechů a Slováků se obracíme na českou veřejnost i na všechny občany s výzvou k příspěvu darem na obnovu památníku dvou odbojů na Roztylském náměstí v Praze 4 – Spořilově.

Spořilovská kronika T.J. SOKOL Praha – Spořilov, Roztyly svědčí o této události tímto historickým zápisem: „Zborovským hrdinům byl v horní části náměstí odhalen dne 29.7.1937 velice krásný pomník. Tento pomník byl solí v očích vandalským germánům a nařídili jej odstranit. Socha byla z podstavce dne 26. června 1940 snesena a podstavec zbourán. Dne 27.6.1940 ve 3 hodiny 15 minut byl pomník nákladním autem Stavebního úřadu hl.města Prahy odvezen dle doslechu na Zbraslav.“

Autorem spořilovského pomníku byl ruský legionář kpt. Karel Babka, akademický sochař, architektonickou úpravu navrhl arch. Režný ze Spořilova. Pomník vážící téměř osm metráků byl odlit z jednoho kusu bronzu v umělecké slévárně v Blansku.

Památný nápis na pomníku zněl: „Hrdinům od Zborova Čechoslovákům a Rusům na paměť 20. výročí slavné bitvy“.

Obnovu pomníku legionářům na Spořilově pokládáme za akt připomenutí těch nejlepších národních, vlasteneckých tradic českého národa. K myšlence na obnovu pomníku Hrdinům od Zborova se svorně hlásí Tělocvičná jednota SOKOL Praha – Spořilov, Roztyly, Česká obec sokolská (ČOS), Asociace nositelů legionářských tradic (ANLET), Český svaz bojovníků za svobodu, Masarykovo demokratické hnutí a další organizace. Obnova se uskuteční díky úsilí starosty Městské části Praha 4 Ing. Pavla Horálka a Úřadu městské části Praha 4 o obnovu této cenné historické a kulturní památky na Spořilově. Současně se obnoví pietní místo, kde byli pochováni čtyři padlí spořilovští bojovníci z Pražského povstání v květnu 1945.

Věříme, že obnovou tohoto památníku – legionářům bojovníkům památné bitvy u Zborova a padlým v Pražském květnovém povstání uctíme památku obětí dvou odbojů a vzpomeneme všech hrdinů bojů za svobodu, samostatnost a demokracii našeho státu.

Připomeňme sobě i budoucím generacím, našim dětem a vnukům světlou památku synů a dcer našeho národa a význam tohoto období našich dějin pro naši současnost i světlou budoucnost!

Příspěvky zasílejte na sbírkový účet vedený u Československé obchodní banky, a.s., pobočka Praha 6, Čs. armády 35/820, č.ú.208934451/0300.

<http://www.sporilov.info>

Svým příspěvkem na obnovu památníku dvou odbojů na Spořilově vyjádříme, každý podle svých možností, projev národní hrdosti a úcty k naší pohnuté, slavné minulosti!

O průběhu veřejné sbírky vás budeme informovat prostřednictvím novin a časopisů, které poskytly podporu jako mediální partneři sbírky: SPORILOVSKÉ NOVINY, KALEIDOSKOP, SOKOL, TUČŇÁK, NÁRODNÍ OSVOBOZENÍ.

Vzdejme hold padlým hrdinům, bojovníkům a obhájčům svobody a demokracie, a poděkujeme všem, kteří obětovali svoje životy za vlast!

Za Asociaci nositelů legionářských tradic (ANLET) Ing. Jaroslav Houška, prezident

Za výbor T.J. SOKOL Praha - Spořilov, Roztyly

Ing. Vladimír Prchlík, vzdělavatel T.J.

Sdružení podporuje koncepční rekonstrukci CELÉHO náměstí

V měsíčníku městské části Praha 4 – Tučňák, Spořilovských novinách aj. se opakovaně objevují výzvy na podporu sbírky a opakovaně se informuje o plánu na znovuvztyčení sochy legionáře s bodákem a obnově původního pomníku z r. 1937 na Roztylském náměstí.

V souvislosti s tím se Občanské sdružení Spořilov táže, na jaký účel je sbírka (citují: „...obnovu pomníků v Praze 4, na Spořilově“) určena?

Za Občanské sdružení Spořilov musíme konstatovat, že současný vývoj nerespektuje závěr veřejné schůze uspořádané MČ Praha 4 dne 4.12.2007 v Základní škole Jižní IV.

Sdružení podporuje koncepční rekonstrukci CELÉHO Roztylského náměstí, v jejímž rámci dojde i k úpravě pietního místa. Památník zamýšlený v jižní části Roztylského náměstí přímo koliduje se stávajícím pohřebištěm spořilovských občanů padlých v bojích Květnového povstání r. 1945.

Zúčastněná veřejnost podpořila úpravu a případnou změnu stávajícího pohřebiště tak, aby vzniklo širší pojetí pietního místa, kde bude připomenuto v první řadě oběti spořilovských občanů a kde ústředním motivem zůstanou hroby padlých. Součástí tohoto pietního místa pak mohou být i připomínky dalších klíčových událostí minulého století - tradic vzniku Legií, Republiky, či obětí represí poválečného vývoje. V současnosti zcela chybí připomenutí spořilovských obětí 2. i 3. odboje!

V rámci takto pojatého pietního místa je jistě i prostor na nové připomenutí jak bitvy u Zborova, tak připomenutí osudu bývalého pomníku „Zborovák“ z r. 1937.

OS Spořilov podporuje názor, že je v první řadě třeba zachovat, obnovit a podpořit celistvost a jednotu sadové kompozice Roztylského náměstí.

Prostor a uspořádání budoucího pietního místa důsledně podřídí sadové kompozici celku náměstí a hlavnímu průhledu náměstím směrem na kostel sv. Anežky.

To mimo jiné znamená, že do tohoto průhledu není možné neuváženě vztyčovat jakékoli objekty.

Vyjadřujeme tedy nesouhlasné stanovisko s obnovou sochy legionáře od Zborova na Roztylském náměstí v její původní podobě z roku 1937.

Naše stanovisko v souhrnu opíráme o tyto argumenty:

- V závěru roku 2007 proběhla zmiňovaná veřejná schůze na téma obnovy pomníku. Ta pak vyvrcholila za účasti zástupců MČ Praha 4 a pod předsednictvím zástupce starosty, pana Mgr. Václava Křištofa. Jasně zde zaznělo většinové odmítavé stanovisko k výše zmíněným snahám o obnovu pomníku v původní podobě.
- Z řad široké veřejnosti vyplynulo konstatování, že původní socha legionáře je, jakožto artefakt či jako připomínka událostí, nepřijatelná.
- Pomník nebyl významným dílem výtvarného umění.
- Obnovit pomník v původním provedení nelze – na místě je čestné pohřebiště spořilovských občanů padlých v Pražském povstání.
- Zpětným vtlačení sochy do současné dispozice hrobů by vznikl nesrozumitelný a zmatený prostor s nesourodě navrženými pietními objekty.
- Pomník zbudovaný v r. 1937 jako symbol odporu proti nacistickému Německu je již v současnosti vytržen z dobových i prostorových vazeb.

Na veřejné schůzi pak byla přijata informace od p. zástupce starosty, že bude zpracována komplexní studie na obnovu Roztylského náměstí. V jejím rámci má být řešen i pietní prostor a jeho náplň.

Tato studie byla za participace OS Spořilov již městskou částí zadána, přičemž pro další diskuzi o pomníku je tato studie klíčová, protože má vytvořit rámec pro pietní místo a navodit jeho charakter, obsah i atmosféru.

Tyto závěry akceptovali i zastánci znovuvztyčení sochy „Zborovák“. Proto je překvapující zjištění, že dnes prostřednictvím tisku a internetu na obnovu sochy sbírají peníze a žádají o dotace, aniž by byla tato otázka dořešena.

Občanské sdružení tímto žádá o projednání v Radě MČ Praha 4 a přijetí usnesení.

Jindřich Vaněk

místopředseda Občanského sdružení Spořilov
(zveřejněno ve Spořilovských novinách na adrese www.sporilov.info dne 10.6.2008)

Prst' ze zborovského bojiště a model pomníku

Dopis Adolfa Branalda

13. prosince 2007

Vážený pane řediteli, omlouvám se, že nemohu přijít ze zdravotních důvodů na dnešní shromáždění. Uznáte-li to za vhodné, přečtěte prosím můj názor na obnovení sochy bojujícího legionáře.

Socha měla ve své době aktuální význam. Hrozila válka a legionář v bojové póze vyzýval k obraně vlasti. Socha stála jen pouhé čtyři roky, ale zapsala se do srdcí tehdejších obyvatel. Obávám se však, že kdyby byla vztyčena dnes, působila by poněkud jako anachronismus. Utvořená komise se bude patrně zabývat i uměleckou hodnotou sochy. Podle Tomanova Slovníku byl Karel Babka vyučený modelář a pracoval zejména v oboru dekorativního sochařství. Jako člen české družiny postavil řadu pomníků českých dobrovolců, což sice neubírá nic na uznání kvality díla, ale napoví proč a kolik investovat do obnovy. Já se alespoň domnívám, že v našem případě nepůjde o výjimečný originál.

Legionářský odboj má nesporně naši úctu a dík. Vyvolává ovšem otázku, jak jsme na tom s díkem pokud jde o naše současníky, bojující a trpící zvůle totalitní moci. Oběti nacionalismu mají alespoň desky. Dávám proto přede všemi ostatními přednost návrhu pana Krištofa, třetí eventualitě, tak jak byla navržena ve vánočním čísle Tučňáka: Když pomník, tedy všem.

S pozdravem Branald

Potřebuje Spořilov pomník?

Když jsem se na přelomu 50. a 60. let začal cestou do první třídy rozhlížet po mé „rodné čtvrti“, byl Spořilov přívětivý maloměstský satelit Prahy. Už od 30. let měl vlastně skoro vše, co takové samostatné město má mít: náměstí, lemované obchody, dvěma cukrárnami, několika hospodami, dále školu, kostel, sokolovnu s kinem, tenisové kurty a v zimě kluziště. Chyběla jen radnice a divadlo. Ale aspoň byl důvod jezdit devatenáctkou „do Prahy“, do toho velkého, pro mne naprosto krásného a rušného „vnitřního města“.

Ta škola, kostel, sokolovna byly prestižní objekty, identifikující kvalitu Spořilova jako samostatné městské jednotky. A z podobně prestižních důvodů byla roku 1937 na velkém a krásném spořilovském náměstí vztyčena nadživotní socha Legionáře, ani ne po dvou letech pak zlikvidovaná nacisty. Každé pořádné město prostě muselo mít svůj pomník. Později v těch místech zůstaly jen pomníčky padlých z května 1945. Netvořily už optický prestižní a ideově identifikační střed obce, ale, pokud si vzpomínám, držívala se u nich čestná stráž a občas se tam konala shromáždění občanů. Za komunistického režimu asi pěkně politicky natřaná, ale na to se už přesně nepamatuji.

Když uvažujeme, proč byl roku 1937 postaven onen čtyřmetrový Legionář nebo Zborovák, dojdeme k zakladatelskému mýtu Československa, k legiím, tatíčku Masarykovi. Ten skutečný počátek republiky, věčné převzetí zodpovědnosti za české země (a k tomu za Slovensko) v okamžiku, kdy se rakouskouherská monarchie definitivně a nezadržitelně začala rozpadat a kdy bylo na konci prohrané války v říjnu 1918 hlavně nutno zabránit sociální katastrofě obyvatel této země a předejít nějakému socialisticky revolučnímu neštěstí, jaké v té době potkalo velký počet okolních i vzdálenějších zemí, to všechno bylo jaksí málo okázalé, nepomníkové. A tak se raději připomněl symbolický počátek ruských

legií, událost o více než desetiletí předcházejících počátek výstavby Spořilova.

Dnes je Spořilov čtvrtí, ležící hluboko v pražském teritoriu. Je rdoušen a dušen větvemi řvoucí a smrduté dálnice, přeťat dnes neuvěřitelně frekventovanou Hlavní třídou a v létě každý pátek do poslední uličky zaplněn masami aut, marně se pokoušejícími o útěk z nákladáky zablokovaných dálnic. Máme k tomu postavit plechového Zborováka? Nepůsobil by jen jako odstavený maják všech motoristů? Proč ho vlastně máme chtít?

Pro mne, ačkoliv se můj spořilovský dědeček Josef Bělohoubek jako legionář zúčastnil sibiřské anabáze a v československé armádě to pak do demobilisace roku 1938 dotáhl až na podplukovníka, jsou daleko podstatnější ti padlí z května 45. Ti v mých očích mají daleko více společného s identitou skutečného, už dostavěného a obydleného Spořilova i celé Prahy. Leží tam za všechny Spořilovačky a Spořilováky, kteří – ostatně stejně jako můj dědeček nebo maminka – nastoupili na pomoc povstání a bojovali, pomáhali, byli zraněni nebo padli, lhostejno jestli zde nebo v jiných částech Prahy. A leží tu i za všechny spořilovské heflingy a nuceně nasazené, kteří nacismus zažili – a opět ne vždy přežili – jinde a jinak, ale také velmi tvrdě. Měli bychom k nim připočít i všechny poučnorové vězně komunismu a uvědomit si, jak ohromné máme štěstí, že žijeme dnes a v Evropě spojené, otevřené a demokratické. Na to není potřeba zvláštní pomník.

Až nedávno jsem se dozvěděl, že Spořilov má od roku 1968 svoji „lípu republiky“. Stojí nad kostelem a daří se jí. Snad k ní dokonce bude vrácena deska, připomínající její zasazení. Moc bych se za to přimlouval. A ještě více bych se přimlouval za promyšlení celého centrálního prostoru Spořilova: náměstí a návazně parku kolem kostela. Naše čtvrt' by si měla obnovit jasný významový koncept, kde tři dominanty: hroby padlých, dominanta kostela, zasvěceného Anežce Přemyslovně, od památného podzimu 1989 prohlášené za svatou, a ovšem lípa republiky mohou tvořit jakési tři pomyslné centrální body. Chtělo by to architektonický koncept, chtělo by to promyslet, jak – civilně – zdůraznit náš respekt a úctu k tradici republiky a k těm občanům, kteří pro ni byli ochotni bojovat, trpět i platit životem. A mohli bychom se v tomto rámci (i ve změněných urbanistických a dopravních podmínkách) pokusit vrátit Spořilovu jeho významný a důstojný střed. Myslím, že stojí za to, abychom o tom začali vážně a věcně hovořit, ještě dříve, než začneme vztyčovat sochy.

Jiří Pešek

Autor je profesorem moderních dějin na fakultě sociálních věd University Karlovy
(Vydáno ve Spořilovských novinách na adrese www.sporilov.info dne 11. 12. 2007)

Kauza pomník Hrdinům...

Říká se: Můj dům, můj hrad. Většina společnosti si navykla toto rčení aplikovat v praxi. Hledí si svého a nezajímá se o to, co se děje za zdmi vlastního hnízda. O Spořilovu a mnoha jeho obyvatelích to podle mého mínění neplatí. Příkladem je zájem o rekonstrukci ulice Hlavní, o obnovu dětských hřišť, zeleně (která je v úžasné péči zahradnické firmy Ing. Fišera), protesty proti zbytečnému solení, boj proti psím hovínkům na chodnících a trávnících, sousedská solidarita a výpomoc. Není nám zkrátka jedno, kde a v čem žijeme.

<http://www.sporilov.info>

Spořilov má bezesporu svůj genius loci, svého ducha místa. Stačí zadívat se na jeho mapu či se projít jeho ulicemi a parčíky. Podle toho se s ním také musí zacházet. Doufám, že se tak stane i na veřejné schůzi 13. 12. v budově školy Jižní, kde se bude jednat o znovuoživení pomníku Legionáře od Zborova.

Jsem historička, dokonce jsem po revoluci ukončila studia diplomovou prací na téma Legionáři a vznik Československé republiky. Přesto si myslím, že znovuvztyčení sochy v její původní podobě není na místě. Stavím se na stranu těch, kteří přejí decentnímu řešení pietního místa a přiklánějí se k nutnosti nejprve zpracovat architektonickou studii, která bude řešit prostor Roztylského náměstí jako celku a současně citlivě vkomponuje i požadovaný pomník legionářů.

Památník byl postaven v roce 1937 k výročí bitvy u Zborova, a to v době, kdy jsou ze sousedního Německa zcela jasně vysílány nepřívětivé signály vůči naší zemi. Pomník měl nejen připomenout zásluhy legionářů o vznik samostatného Československa, ale také posílit národní vědomí a sounáležitost.

Paměť národa se musí oživovat, je nezbytné připomínat si důležité události z jeho dějin, a to nejen v dobách ohrožení. Existence pomníků je legitimní. Je však otázka, zda původní realizace pomníku Zborováka, který svou monumentalitou evokuje spíše doby pomníků totalitních, je vhodná. Možností, jak upevňovat paměť národa, je například verbální historie, kdy pamětníci, např. účastníci 2. a 3. odboje, chodí do škol, besedují a upozorňují na hrdiny (např. legionáře, bez jejichž přispění by Československo nemohlo jít cestou demokracie) a události.

Věřím, že na setkání 13.12. se spořilovská veřejnost domluví na rozumném řešení a genius loci Spořilova nebude nešetrně narušen.

Michaela Tučková

vystudovala FF UK, obor historie – český jazyk, matka pěti dětí, v současnosti zaměstnaná v ÚSD AVČR (Vydáno ve Spořilovských novinách na adrese www.sporilov.info dne 10. 12. 2007)

Roztylské náměstí jako prostor a hodnota

Již delší dobu sleduji snahy o znovu vztyčení sochy bojovníka od Zborova na Roztylském náměstí, dnes se okolo tohoto tématu opět začíná odvíjet diskuze.

Okolo roku 2000 vyvrcholila jedna taková etapa zjištěním, že původní pomník nelze vztyčit na původním místě prostě proto, protože již nejsme v roce 1937.

Na původním místě jsou nejenom pochováni naši padlí z roku 1945, ale ukázalo se, že samotný obsah a forma sochy v původním pojetí nemá tak významný a silný odkaz ani ke Spořilovu, natožpak k samotnému náměstí. V této době již bylo také jasné, že se zásadně změnily náplně a do jisté míry i poslání samotného náměstí, bylo zřejmé, že tento veřejný prostor je před rekonstrukcí a bude nutné ho předefinovat jako celek a znovu zformovat podle požadavků doby, ale také na základě prožitě historie.

Tehdejší rozhodnutí Radnice Ph4 o ukončení přípravných prací na znovu vztyčení sochy bylo logickým a správným rozhodnutím na základě pochopení širších souvislostí a vazeb.

Současně dávalo příslib do budoucnosti, že bude možné zpracovat novou podobu a obsah Roztylského náměstí

jako celku, obnovit jeho hlavní kompoziční osu a v rámci tohoto řešení navrhnout podobu pietního místa, kde by jistě bylo vzpomenuáno také tradice vzniku Československého státu a osudu pomníku legionářů od Zborova.

Tehdy jsem si myslel, že otázka navrácení bronzové sochy legionáře útočícího „na bodák“ do prostoru náměstí je uzavřena, a že tématem zůstává již jen vyřešení, jakou formou připomenout okolnosti vzniku Republiky, její tradice, oběti, jejich odkaz a poselství. Jak a jakou formou v tomto kontextu připomenout místní události, historii a místní oběti.

Namísto toho, se však z Mladé Fronty z 28.11.2007 dozvídáme, že „Na Spořilov se vrátí pomník hrdinů od Zborova“ a noviny to podávají jako hotovou věc. A to přesto, že teprve na 13.12.2007 v 17 hod je do školy svolána veřejná schůze k tomuto tématu.

Takový postup je nátlakem na prosazení jednostranného zájmu, vytrženého z časoprostorových i sociálních kontextů a nezbyvá tedy, než se k němu vyjádřit.

Především na veřejné schůzi by teprve mělo zaznít něco ke koncepci obnovy Roztylského náměstí, jeho budoucích funkcí, náplní, možnosti financování ap. Také by zde měly být představeny první návrhy na připomenutí bývalého pomníku, i když zatím bez nutného zasazení do kontextu pietního místa a náměstí vůbec.

Nejsem proti Legionářům, Zborovu, či odkazu z těchto událostí plynoucích, přesto si však myslím, že Zborov má svůj památník především na Zborově. Legionáři mají svůj ústřední pomník – a krásný – v Praze před Emauzy. To jistě neznamená, že není a nemůže být celá řada dalších pamětních míst tyto události připomínajících. Nemyslím však, že v této věci jsou konkrétní vazby ke Spořilovu tak silné, aby musel být pomník obnovován v původním provedení.

Socha samotná není tak hodnotným dílem, aby sama o sobě stála za obnovu a byla tím nosným motivem a důvodem k obnově pomníku. Navíc její umístění do prostoru náměstí s ohledem na hroby padlých bude vždy obtížné.

Přípravy a stavba jakýchkoli pomníků bez jejich pečlivého zasazení do stávajícího prostoru náměstí, bez respektování jeho sadové kompozice a podřízení se tomuto prostoru nepřinese uspokojivý výsledek. Naopak, může náměstí jako celku hodně ublížit, v horším případě může dokonce potlačit jeho základní koncept, či narušit jeho velkorysost a celistvost.

Předběhnutí rozhodnutí o navrácení sochy před vypracováním celkové studie obnovy náměstí, prakticky znemožní jednotnou obnovu náměstí a jednotný koncept nové úpravy. Stále je třeba pamatovat, že jde o jeden otevřený prostor sadového náměstí, k jehož hlavním kompozičním prvkům patří – trávníky a stromy, osovost a průhledy, prostor graduující věží kostela.

Pro pochopení, proč socha Zborováka a její umístění zasahuje tak zásadním způsobem do celého náměstí, se musíme vrátit k době vzniku st. Spořilova. Byl vyprojektován a postaven podle jednotné koncepce a v duchu idejí zahradních měst z poč. 20. století, ovlivněn funkcionalismem, ale také občanskou střídmostí a sounáležitostí.

Naprosto originálním způsobem bylo pojednáno půdorysné uspořádání nové městské čtvrti - zahradního města. Mezi bloky domů byly vloženy aleje, sady a parková náměstí. Symetrie a osový kříž daly základ k pojmenování ulic, uprostřed všeho stojí kostel.

<http://www.sporilov.info>

Jak velkorysý to byl koncept je zřejmé z pohledu na mapu i z faktu, že uvnitř nové čtvrti bylo pro veřejnou zeleň vyčleněno přes 6,5 hektaru ploch, (čisté výměry). A zeleň zde opět byla založena podle jednotného konceptu, který již však respektoval základní východiska a podmínky celé čtvrti. Tomu byla podřízena jak modelace terénu, výběr dřevin, tak především sadová kompozice, rozvržení hmot ap.

Roztylské náměstí je jedním z největších parkových náměstí v Praze, jenom čistá plocha zeleně zde představuje nejméně 14.000 metrů čtverečných. Náměstí začíná dole na úrovni Trenčínské a Kremnické ulice a vrcholí průčelím kostela.

Dnes náměstí nemá nějaké silné, např. společenské centrum dění, spíše můžeme mluvit o těžišti náměstí, které se rozkládá v prostoru od restaurace Eureka ke kostelu – tedy právě v prostoru, kde se také nachází dnešní pomník padlým a kde se uvažuje s umístěním sochy Zborováka.

Samotné náměstí je pro st. Spořilov naprosto určující a jedinečné. Pro celou severní polovinu Spořilova je např. svým velkorysým a vzdušným prostorem odůvodněním jinak poměrně stísněné výstavby malých řadových domků s malými zahrádkami a úzkými ulicemi.

Prochází jím již zmíněný osový kříž určující pojmenování ulic, odsud vychází dvě alejové třídy do horní, jižní poloviny Spořilova a ono samo, poté kdy pohledově graduje průčelím kostela, pokračuje v sadové úpravě okolo kostela a dále v půdorysu parkových ploch za kostelem až skoro k Jižnímu náměstí.

Od kostela je krásná vyhlídka zpět do celého náměstí, ale také přes celé město až na Hradčany, tak jako z Hradu je vidět Spořilov.

Vraťme se však pod kostel a zůstaňme v té části náměstí, která zpočátku byla označována také jako Obchodní náměstí. Pro tuto část je naprosto zásadní zachování velkorysého, vzdušného a přehledného prostoru jako hodnoty architektonické i zahradní tvorby. A to i ve smyslu střídmosti a uměřenosti budoucích výsadeb dřevin, instalování prvků malé architektury a zejména pak umístění pohledově náročných děl jako jsou pomníky.

Budoucí úprava pietního místa, které se stejně nevyhne, tedy logicky musí vycházet z konceptu a logiky celého náměstí a jeho sadové kompozice. A nikoli obráceně.

Přál bych si, abychom společně s naší Radnicí začali nahlas přemýšlet a diskutovat budoucí podobu a poslání Roztylského náměstí, obsah a formu pietního místa a pak, až budeme mít vizi a představu čeho chceme dosáhnout, zpracovali projekty a ty uskutečnili.

Myslím, že tak vážná věc stojí za promyšlení, spolupráci a spojení sil pro dosažení nápaditého a hodnotného řešení pro 21. století. Devadesáté výročí vzniku Republiky se dá důstojně připomenout také poctivou prací a dobrým projektem obnovy náměstí a snad také základním kamenem budoucího pietního místa.

Ing. Jan Fischer

Autor je spořilovským rodákem a občanem, absolventem sadovnického oboru střední zahradnické školy na Mělníce, zahradnické fakulty v Lednici na Moravě vysoké školy zemědělské v Brně a od roku 1990 zajišťuje pro MČ Pha 4 údržbu a obnovu zeleně na st. Spořilově.

(Vydáno dne 03. 12. 2007 ve Spořilovských novinách na adrese <http://www.sporilov.info>)

Ke zničení pomníku

Dne 29. července 1937 byl na Spořilově odhalen důstojný pomník bojovníků bitvy první světové války - pomník Hrdinům od Zborova.

Pomník byl vztyčen na paměť vítězných bojů ruské 41. divize v květnu 1916. Navrhli jej dva dobrovolníci, ruští legionáři Václav Zunt a Vojtěch Holub,

kteří oba za války padli.

Socha i celý podstavec byly zhotoveny z materiálu, který byl určen pro stavbu zákopového opevnění, které se tehdy po celé délce naší státní hranice pracně budovalo - tedy z cementu, železa a ostatního drátu. Na přední straně pomníku byl nápis:

Slávou ověnčenému vítěznému vojínu od Čechů - dobrovolců 41. pěší divise v Osnovci na řece Strypě 6 května 1916.

Na Spořilově, který v tu dobu ještě zářil novotou, byl pomník vztyčen právě 29. července 1937 - na paměť 20.výročí bitvy u Zborova. Nacházel se v horní části Roztylského náměstí. Ten den byl v 9 hodin ráno byl slavnostně odhalen za účasti slavnostních hostů, legionářů, Sokolů, skautů a především za účasti stovek obyvatel Spořilova. Slavnostní projevy při odhalení přednesli samotní účastníci bitvy generál V.Petřík a bývalý velitel 4.finské divize, která byla sousedem brigády legionářů od Zborova, generál Šiling.

Autorem spořilovského pomníku byl ruský legionář kapitán Babka, akademický sochař, architektonickou úpravu navrhl architekt Režný. Pomník byl odlit z jednoho kusu v Blansku a vážil téměř 800 kg.

Na čelní desce pomníku byly vyryty verše z Básně "Zborov" od Rudolfa Medka a pod ní nápis:

Na paměť 20. výročí slavné bitvy Hrdinům od Zborova Čechoslovákům a Rusům vybudováno péčí Sboru pro postavní pomíku zborovským hrdinům v Praze - Spořilově, za přispění výboru pro postavení pomníku plukovníka Švece v Praze. 2.VII. 1937"

Vybudování pomníku bylo věcí národní hrdosti a vyjádřením díky bojovníkům za novou demokracii nad kterou se již pomalu stahovala mračna. Na pomník nemalou měrou přispěli i obyvatelé Spořilova.

Po nástupu nacismu bylo rozhodnuto o odstranění sochy. Vzácný materiál, který byl následně použit na válečnou výrobu, byl odvezen na Zbraslav. Sokolská kronika na Spořilově zaznamenala, že pomník byl dne 26.června 1940 snesen a podstavec zbourán. Druhý den po třetí hodině odpoledne byl nákladním autem Stavebního úřadu hl.m.Prahy odvezen.

Nabízí se otázka: Bude pomník po mnoha letech obnoven k 90. výročí bitvy se to zřejmě již nestihne, ale na další "kulaté" výročí by to bylo důstojné.

Marek Mahdal

Spořilov u Zborova

Již jsme na stránkách Spořilovských novin několikrát psali o spořilovském pomníku "Hrdinům od Zborova", který byl odhalen právě před sedmdesátí lety (29.7.1937). I o pátrání po jeho historii a současnosti.

Dnes již můžeme prozradit, že byla na Spořilově již podruhé obnovena iniciativa za jeho znovupostavení. Poprvé se o vzkříšení pomníku pokusili místní sokolové v

<http://www.sporilov.info>

roce 2001. Jejich snahy uhasila povodeň o rok později. A tak v letošním jubilejním roce, kdy si připomínáme 90 let zborovské bitvy, - bitvy, která sice nijak neovlivnila průběh první světové války, ale sehrála určitou roli při formování budoucího Československa - se spořilovští sokolové spojili s radnicí Prahy 4, redakcemi Tučňáka, Spořilovských novin, Národního osvobození (čtrnáctideníku Českého svazu bojovníků za svobodu a Československé obce legionářské), členy ANLET (Asociace nositelů legionářských tradic), ČSOL (Československé obce legionářské), Masarykova demokratického hnutí, aby společně tuto vizi uskutečnili. Důkazem, že je myšleno vše vážně, byla účast zástupce TJ SOKOL SPORILOV - ROZTYLY Vladimíra Prchlíka na pietním setkání v místě bitvy v ukrajinské KALINIVCE dne 2. července 2007. S historickým praporem jednoty se poklonil památce padlých bojovníků společně s vrcholnými představiteli státu (premierem Mirkem Topolánkem, ministryní obrany Vlastou Parkanovou, předsedou Poslanecké sněmovny Miloslavem Vlčkem) a společenských organizací (České obce sokolové, Československé obce legionářské, Českého svazu bojovníků za svobodu). Současně zde byla odebrána prst' z bojiště, která byla uložena do speciální schránky a odvezena do Prahy. Slavnostní akt pokračoval v nedalekém Lvově, kde v Divadle opery a baletu převzali ukrajinští a čeští veteráni vyznamenání, konal se slavnostní koncert (hrála se např. skladba Taras Bulba od Leoše Janáčka) a byla zde umístěna i výstava dobových fotografií z historie československých legií. Schránka s prstí byla ve čtvrtek 2. srpna 2007 předána do prozatímní úschovy starostovi MČ Praha 4, do doby než bude pomník hotov, v jeho útrobách bude totiž uložena. Pro zajímavost uvedená schránka má speciální certifikát Ministerstva obrany.

Tomáš Hromádka

(Vydáno dne 08. 08. 2007 ve Spořilovských novinách na adrese www.sporilov.info)

O čem také píšeme ve Spořilovských novinách?

Korsický lev a francouzská holubice

Spořilovské noviny jsou vedle svých vlastních projektů partnery dalších zajímavých kulturních počinů. Jedním z nich je i nová kniha Korsický lev a francouzská holubice, která může být pro vás zajímavou inspirací pro vánoční dárek pod spořilovský stromeček.

Ohromná paleta hýčící barvami, provoněná macchií a láskou dvou hlavních aktérů. Osud, žal, nenaplněná touha, vzájemně se prolínající životní příběhy, jež čtenáři berou dech a zároveň ho nutí k hlubokému zamyšlení. To je nový historický román Korsický lev a francouzská holubice spisovatele Roberta Tingela, který z temných hlubin zapomnění vyzdvihl korsického hrdinu Pasquala Paoliho, jehož v druhé polovině 18. století opěvoval celý svět. Dokonale provázaný dynamický příběh, odehrávající se na jednom z nejkrásnějších středo-mořských ostrovů a zároveň v mocné Francii, začíná v roce 1755. Nejdříve jen šumí jako horský potok, postupně do něj vplouvají jednotlivé historické postavy. Stále se zrychlujícím tokem jsou unášeny k hřmícímu vodopádu jménem Velká francouzská revoluce. Chcete-li se dozvědět, proč k této krvavé a smutné dějinné události došlo, jak probíhala a skončila, objednejte si knihu na www.computermedia.cz

S výdejnou jídla v naší škole nesouhlasíme!

Ráda bych Vám tímto dala na vědomí informaci ohledně protestu rodičů žáků 2.O ZŠ Jižní IV. 1750/10 Praha 4 - Spořilov na chystané změny ve stravování o kterých se hovořilo v reportáži ČT v pořadu "Události v regionech": <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/10159317957-udalosti-v-regionech/208411000140924-24.09.2008-18:00.html?index=132177>

<http://www.sporilov.info>

(V reportáži byly zmíněny centrální úpravy jídelniček ze strany radnice a rušení školních kuchyní)
Rodiče jsou ohledně chystaných změn natolik znepokojeni, že rozhodli podat dnešního dne společné stanovisko poštou k rukám pana starosty a doufají, že se jím bude na úřadě pan starosta zabývat.

Daniela Klímová
zástupce rodičů 2.O

Dopis rodičů si můžete přečíst na webu

Starosta předal spořilovskému Sokolu pamětní plaketu

Ve slavnostní atmosféře se nesla akademie konaná u příležitosti 90. výročí vzniku samostatné ČSR a 80. výročí založení zdejšího sokola kterou pořádala místní sokolská jednota a Základní škola Jižní IV. v pátek dne 10. října 2008 od 18 hodin v sokolovně. Již dlouho před začátkem však bylo v sokolovně živo. Mladí sokolové nacvičovali svá vystoupení, v klubovně zase členové Věrné gardy chystali výstavku z historie jednoty. Jak se blížila osmnáctá hodina, rychle se zaplnily židle mnoha desítkami Spořilováků, zejména příznivců Sokola a spořilovské školy. Mezi hosty byl i starosta MČ Praha 4 Ing. Pavel Horálek a ředitel ZŠ Jižní IV. Mgr. Daniel Kaiser. Přítomné přivítala náčelnice jednoty Ing. Jana Pechmanová, která také pestrý program akademie moderovala. V úvodu zazněla státní hymna v podání sokolského mládí, při které všichni přítomní povstali. Následovalo recitačně hudební pásmo žáků druhé a třetí třídy spořilovské školy na téma čtvero ročních období. Následovala ukáзка cvičení všestrannosti nejmladších žáků. Pozoruhodná byla ukáзка řeckořímského zápasu a cvičení na kruzích. Cvičením a zpíváním se představili námořníci z letního tábora. Pak následovala přestávka, při které byla příležitost debatovat se známými, ale především si prohlédnout pozoruhodnou výstavku z dějin spořilovské tělovýchovy zahrnující období let 1928 - 2008, jejímiž průvodci byli zapisovatelé zdejší historie Ivana Drbalová a Ing. Vladimír Prchlík, CSc. Druhou část večera zahájila děvčata s úspěšnou skladbou „Bosa nova“. Potom vystoupilo se svým programem spořilovské DUO SEMPLICE: Lukáš Dobrodinský – harfa, průvodní slovo, Vít Homér – flétna, Blanka Merenusová Suriaková – umělecký přednes. Zaplněný sál sokolovny si mohl vyslechnout úvodní kadenci harfy z Vyšehradu od Bedřicha Smetany, báseň od Viktora Dyky Země mluví, od Viléma Blodka Andante cantabile, skladbu od Vítězslava Nováka: Lístek do památníku, báseň Jaroslava Seiferta Píseň o rodné zemi. Pozoruhodná byla vlastní skladba Víta Homéra Nocturno, kterou autor sám doprovodil na flétnu a před nadšeným potleskem zaznělo nakonec ještě Scherzo od Bernarda Hilsa. Vyvrcholením

Asociace nositelů legionářských tradic

T.J. SOKOL
Praha – Spořilov,
Rožtyly

MČ Praha 4

Masarykovo
demokratické
hnutí

Český svaz
bojovníků
za svobodu

Věřejná sbírka

k získání prostředků na obnovu pomníku odbojů
v Praze 4 – Spořilově
záštitu nad sbírkou převzal senátor Tomáš Töpfer

Vážení spoluobčané,

v roce 90. výročí vzniku samostatného Československa se obracíme na vás a na významné představitelé veřejných organizací, podniků, na známé osobnosti politického, kulturního a společenského života, na všechny vlastenecky citící občany. Podpořte obnovu pomníku zborovským hrdinům, který byl zničen nacisty v červnu roku 1940.

Obnova pomníku má připomínat zejména mladé generaci slavnou tradici, hrdinství a oběti padlých hrdinů v boji za svobodu a samostatnost demokratického Československa.

Předem vám děkujeme za projev vlastenecké sounáležitosti a úcty k pohnutým dějinám našeho národa. Jedině díky vašemu příspěvku může být obnova pomníku naplněna.

Příspěvky můžete zasílat na sbírkový účet vedený u ČSOB, a. s.

Cs. armády 35/820, Praha 6
č. ú. 208934451/0300
BIC: CEKOCZPP
IBAN: CZ35 0300 0000 0002 0893 4451

Věřejná sbírka je povolena Magistrátem hl. m. Prahy pod č.j. S-MHMP/200617/2006

Organizací veřejné sbírky je pověřena:

Asociace nositelů legionářských tradic, PO BOX č. 13, Kafkova 19, 160 00 PRAHA 6, www.anlet.cz
T.J. SOKOL Praha – Spořilov, Rožtyly, Severozápadní VI. 1668, 141 00 Praha 4, www.sokol-cos.cz

Mediální partneři sbírky:

SPOŘILOVSKÉ NOVINY, KALEIDOSKOP, SOKOL, TUČNÁK, NÁRODNÍ OSVOBOZENÍ
www.sbirka.anlet.cz

večera bylo pak pozdravení starosty MČ Praha 4 Ing. Pavla Horálka, který spořilovskému Sokolu předal pamětní plaketu k 80. výročí, popřál mnoho úspěchů do další činnosti, ale také přislíbil, že městská část bude vždy podporovat sportovní aktivity na Spořilově.

Spořilovské noviny. Zvláštní vydání ● Vydáno u příležitosti setkání v Sigmě 18.11.2008. Vychází od roku 2004. (c) Spořilovské noviny - založil Mgr. Tomáš Hromádka, (c) 2004-2008. ● Členové redakčního kruhu: Mgr. Tomáš Hromádka (šéfredaktor), Bc. Marek Mahdal DiS., Ing. Vladimír Prchlík CSc. ● Články vyjadřují názory autorů a jsou majetkem redakce a vlastníků autorských práv. ● Bez souhlasu redakce nesmí být žádná část Spořilovských novin publikována a to jak v tištěné, tak elektronické podobě. ● Spořilovské noviny jsou nekomerční a zároveň nedotovanou aktivitou.

Kontaktní e-mail redakce: noviny@sporilov.info

<http://www.sporilov.info>